

Anexa 2

la Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului nr. 5909 din 12.11.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMA
PENTRU

CONCURSUL NAȚIONAL PENTRU OCUPAREA POSTURILOR
DIDACTICE DECLARATE VACANTE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ ȘI METODICA PREDĂRII LIMBII
ȘI LITERATURII MAGHIARE

INSTITUTORI/ ÎNVĂȚĂTORI

2008
București

A VERSENYVIZSGA TEMATIKÁJA

– Tanítók –

I. A VIZSGAPROGRAM ALAPELVEI:

- A tantárgypedagógia tartalmainak összehangolása a pedagógia, pszichológia, didaktika újabb eredményeivel;
- A z irodalmi, nyelvi és tantárgypedagógiai ismeretek alkalmazása
- Az interdiszciplinaritás, a tantárgyterületek (nyelv és irodalom) integrációjának és az alkalmazhatóság elvének az érvényesítése;
- A rugalmas gondolkodás, döntésképeség, kreativitás és együttműködés elvének érvényesítése;

II. FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK:

- A nyelvi, irodalmi ismeretek alkalmazása változatos feladathelyzetekben
- Helyes, a változó kommunikációs helyzetekhez igazodó anyanyelvhasználat
- A nyelvhasználati, irodalomértési képességek működtetése
- Az I-IV. osztályos oktatás - nevelés újabb fejlődési irányainak ismerete és alkalmazása

III. VIZSGATANTÁRGYAK:

- Román nyelv, gyermekirodalom és ezek tantárgypedagógiája – írásbeli
- Magyar nyelv, gyermekirodalom, anyanyelvi tantárgypedagógia – írásbeli

MAGYAR NYELV, GYERMEKIRODALOM, ANYANYELVI TANTÁRGYPEDAGÓGIA

Részletes követelmények:

1. Kommunikációs helyzetekhez igazodó helyes nyelvhasználat
2. A gyermekirodalom ismerete, tudatos szövegolvasó képesség és esztétikai magatartás bizonyítása
3. Anyanyelvi és stilisztikai ismeretek alkalmazása
4. Az irodalmi szöveghez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tanulási helyzetek

Feladattípusok:

- 1.1. az irodalmi nyelv normáit betartó értekező szöveg alkotása
- 2.1. irodalomelméleti ismeretek alkalmazása
- 2.2. adott szöveg értelmezése
- 2.3. adott szöveg műfaji besorolása
- 2.4. az irodalmi szövegnek a kisiskolás világához való közelítése
- 3.1. helyesírási ismeretek alkalmazása
- 3.2. hangtani ismeretek és ezek alkalmazása
- 3.3. jelentéstani ismeretek és ezek alkalmazása (elsődleges jelentés, átvitt jelentés, rokon értelműség, ellentétes jelentésű szavak)
- 3.4. szófajtani, mondattani ismeretek és ezek alkalmazása
- 3.5. stilisztikai ismeretek és ezek alkalmazása
- 4.1. az anyanyelvhasználatot fejlesztő korszerű módszerek alkalmazása

TARTALMAK:

1.1. Gyermekirodalom

I. Irodalomelmélet alapfogalmak

A lírai műnem főbb műfajai. Verstanai alapfogalmak. Szóképek és retorikai alakzatok.

Az epikai műnem főbb műfajai. Narrációs eljárások.

II. Gyermekirodalom

A gyermekirodalom fogalma

A népi gyermeklír: mondóka, mondókatípusok, játékversek, kiszámolók.

Találós kérdések. Közmondások, szólások.

A népmese és a népmonda. Népmesetípusok (a varázsmese, a tréfás mese, az állatmese).

Mesegyűjtemények (pl. Arany László, Illyés Gyula gyűjtései, Grimm mesék).

A tanítómese (pl. La Fontaine tanítómeséi).

A műköltészeti mese (pl. Benedek Elek, Kányádi Sándor meséi)

A novella (pl. Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond novellái)

A meserény (pl. Collodi/A. A. Milne, Fodor Sándor/Hervay Gizella, Lázár Ervin meseregényei)

A gyermekregény (pl. Móra Ferenc: Kincskereső kisködmön)

A gyermekvers (pl. Szabó Lőrinc, Weöres Sándor, Kányádi Sándor, Nemes Nagy Ágnes, Kovács András Ferenc gyermekversei)

1.2. Magyar nyelv

I. Hangtani ismeretek:

A beszédhangok. Magánhangzók és mássalhangzók jellemző jegyei. A beszédhangok egymásra hatásának törvényszerűségei

A szótag és a szótagolás

II A helyesírás alapelvei

III. Jelentéstani ismeretek:

A szójelentés. Hangalak és jelentés viszonya (egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak)

IV. Szóalaktani ismeretek:

Szótő és toldalékok.

A toldalékok fajtái (képző, jel, rag).

V. Szófajti ismeretek:

A szófajok rendszere (ige, névszók, igenevek, határozószók, névelő, névutó, kötőszó, igekötő, segédige, módosítószók, indulatszók)

A szófajok helyesírása

VI. Mondattani ismeretek:

Mondat. Szószerkezet. Mondatrész.

A mondatok osztályozásának szempontjai. Mondatfajták. Viszonyok a mondatban

1.3. Az anyanyelvi nevelés tantárgypedagógiája

I. A kommunikációs képességek fejlesztése:

Beszédfejlesztés a szókincs, a mondat és a szöveg szintjén.

Beszédművelés (beszédlégzés, helyes hangejtés, artikuláció, hangsúly, beszéddallam, metakommunikációs eszközök)

A kommunikációs képességeket fejlesztő anyanyelvi játékok

II. Olvasás- és írástanítás

A nyomtatott betű tanításának menete, módszerei

Az olvasástechnika és a szövegértő olvasás képességének fejlesztése. Olvasási gyakorlatok.

Az írott betű tanításának menete, módszerei

Az írástechnika és íráskészség fejlesztése. Írásgyakorlatok.

III. A szövegértelmezés képességének fejlesztése

Lírai szövegek értelmezése, lírai alkotások feldolgozása

Epikai szövegek értelmezése, epikai alkotások feldolgozása

Ismerettartalmú (történelmi, tudományos ismereteket tartalmazó) szövegek értelmezése, feldolgozása

Funkcionális szövegek értelmezése, feldolgozása

IV. Az írásbeli szövegalkotás (fogalmazás) képességének fejlesztése

Az írásbeli szövegalkotás előkészítése (pl. vázlatírás), a fogalmazás megírása, gyakorlása

Elbeszélő, leíró, funkcionális szövegek, monológ, párbeszéd, jellemzés alkotása.

IV. A nyelvi ismeretek és a helyesírás tanítása

A nyelvtani fogalomalkotás

Anyanyelvi ismeretek tanítása

A helyesírás tanítása

V. A tervezés szerepe az anyanyelvi nevelésben
Óratervezetek

KÖNYVÉSZET:

1. Adamikné Jászó Anna (szerk.): A magyar nyelv könyve. Budapest, 1991.
 2. Adamikné Jászó Anna – Kálmánné Bors Irén – Kernya Róza – H. Tóth István: Az anyanyelvi nevelés módszerei, Általános iskola 1-4. osztály. Kaposvár, 2001.
 3. Balázs Imre József: Kobak könyve, avagy fordított-e a fordított világ? Helikon, 1999. 18. sz.
 4. Cs. Gyimesi Éva: Teremtett világ. Kriterion Könyvkiadó, 1983.
 5. Faragó József – Fábián Imre (szerk.): Bihari gyermekmondókák. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1982.
 6. Hegedűs Imre János: Benedek Elek. Monográfia. Pallas-Akadémia, Csíkszereda, 2006.
 7. Hernádi Sándor: Beszédművelés. Tankönyvkiadó.
 9. Komáromi Gabriella (szerk.): Gyermekirodalom. Helikon Kiadó, Budapest, 1999.
 10. Sugárné Kádár Júlia: Beszéd és kommunikáció az óvodás- és kisiskolás korban. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985, 1987.
 11. Szentgyörgyi Georgina: Csipike, a rokonunk. Helikon, 1999. 23. sz.
 12. Szerdahelyi István: Irodalomelméleti enciklopédia. Budapest, 1995.
 13. Vita Zsigmond – Józsa Miklós – Király László – Jarosievits Erzsébet: Gyermek- és ifjúsági irodalom. Tankönyv az óvónő- és tanítóképző pedagógiai líceumok számára, EDP, Bukarest, 1983.
 13. A Korunk folyóirat gyermekirodalmi száma, 2002. 10. sz.
 14. A Székelyföld folyóirat gyermekirodalmi száma, 2004. 11. sz.
- + Az érvényben levő iskolai tantervek

Nota

Autori:

- drd. Zs. Ambrus Ágnes – Extensie Universitară a Universității Babeș-Bolyai – Târgu Secuiesc, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
- dr. Antal Sándor – Extensie Universitară a Universității Babeș-Bolyai – Odorheiu Secuiesc, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

Coordonatori:

- dr. Fóris Ferenczi Rita – Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
- drd. Fodor Dóra Andrea – Ministerul Educației și Culturii, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților

Revizuirea a fost realizată de:

- drd. Zs. Ambrus Ágnes – Extensie Universitară a Universității "Babeș-Bolyai" – Târgu Secuiesc, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației
- Ágoston Palkó Emese – Colegiul Național "M. Eminescu", Oradea

Coordonatorul revizuirii:

- Nagy Enikő – Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților și Relația cu Parlamentul